

NEAGU DJUVARA

EXISTĂ
ISTORIE
ADEVĂRATĂ?

seriile
de utor
HUMANITAS

EXISTĂ ISTORIE ADEVĂRATĂ?

De-a lungul timpului, istoria adevărată a fost un subiect de discuție și de dispută. Într-un sens, istoria adevărată este o construcție socială, care este influențată de interesele și viziunile celor care o scriu. Într-un alt sens, istoria adevărată este o realitate obiectivă, care poate fi descoperită prin cercetarea științifică. În acest articol, vom explora aceste două perspective asupra istoriei adevărate și vom încerca să găsim răspunsuri la întrebarea: Există istorie adevărată?

În primul rând, să ne gândim la istoria ca construcție socială. Istoria este scrisă de oameni, care au propriile lor interese și viziuni. În acest sens, istoria este o construcție socială, care este influențată de interesele și viziunile celor care o scriu. De exemplu, în timpul războaielor, istoria este scrisă de cei care au participat la război, iar aceasta poate fi influențată de interesele lor. În acest sens, istoria este o construcție socială, care este influențată de interesele și viziunile celor care o scriu.

În al doilea rând, să ne gândim la istoria ca realitate obiectivă. Istoria este o realitate obiectivă, care poate fi descoperită prin cercetarea științifică. De exemplu, arheologii pot descoperi rămășițe din trecut, care pot fi studiate și analizate. În acest sens, istoria este o realitate obiectivă, care poate fi descoperită prin cercetarea științifică.

În concluzie, există istorie adevărată, dar aceasta este o construcție socială, care este influențată de interesele și viziunile celor care o scriu. În același timp, istoria este o realitate obiectivă, care poate fi descoperită prin cercetarea științifică. Prin urmare, istoria adevărată este o construcție socială, care este influențată de interesele și viziunile celor care o scriu, dar care poate fi descoperită prin cercetarea științifică.

NEAGU DJUVARA

EXISTĂ ISTORIE ADEVĂRATĂ?

Despre „relativitatea generală” a istoriei.
Eseu de epistemologie

Ediția a V-a

HUMANITAS
BUCUREȘTI

De același autor:

Le droit roumain en matière de nationalité, Paris, 1940 (teză de doctorat în drept).

„Démétrius Cantémir, philosophe de l'Histoire”, în *Revue des études roumaines*, XIII-XIV, Paris, 1974, pp. 65–90.

Civilisations et lois historiques. Essai d'étude comparée des civilisations, Mouton, Paris-Haga, 1975 (carte premiată de Academia Franceză); în românește, *Civilizații și tipare istorice. Un studiu comparat al civilizațiilor*, Humanitas, 1999, 2004, 2006, 2007.

„Les «grands boïars» ont-ils constitué dans les principautés roumaines une véritable oligarchie institutionnelle et héréditaire?”, în *Siidost-Forschungen*, Band XLVI, München, 1987, pp. 1–56.

Le Pays roumain entre Orient et Occident. Les Principautés d'annabiennes dans la première moitié du XIXe siècle, Publications Orientalistes de France, 1989; în românește, *Între Orient și Occident. Țările române la începutul epocii moderne*, Humanitas, 1995, 2002, 2005, 2006, 2007.

Les Aroumains (coordonator la operă colectivă), Publications Langues'O, Paris, 1989; în românește, *Aromânii – istorie, limbă, destin*, Editura Fundației Culturale Române, București, 1996.

Sur un passage controversé de Kékaménos. De l'origine des Valaques de Grèce, în *Revue roumaine d'histoire*, t. XXX, 1–2, pp. 23–66, București, 1991.

O scurtă istorie a românilor poezită de tineri, Humanitas, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2005, 2006, 2007, 2008, 2010, 2011.

Cum s-a născut poporul român, Humanitas Junior, 2001, 2002, 2003, 2005, 2007.

Mircea cel Bătrân și luptele cu turcii, Humanitas Junior, 2001, 2003.

Mircea cel Mare (zis „cel Bătrân”) și luptele sale cu turcii, Humanitas, 2010.

De la Vlad Țepeș la Dracula Vampirul, Humanitas Junior, 2003, 2005.

Însenăările lui Gheorghe Mănescu, roman, Humanitas, 2004, 2011.

Există istorie adevărată?, Humanitas, 2004, 2006, 2008, 2009, 2011.

Amintiri din pribegie, Albatros, 2002; Humanitas, 2005, 2006, 2010.

Thocomerius–Negru Vodă, un voivod de origine cumană la începuturile Țării Românești, Humanitas, 2007, 2009, 2011.

Războiul de 77 de ani și premisele hegemoniei americane, Humanitas, 2008.

Amintiri și povești mai deocheate, Humanitas, 2009, 2010.

Pavelić, Ante – 121
 Pătrașcu cel Bun – 98
 Petru, Sfântul – 66, 67
 Petru Cercel – 98
 Pétain, Philippe – 43
 Pippidi, D.M. – 81
 Pontius Pilatus – 64, 67, 68, 131
 Popper, Karl – 59
 Proust, Marcel – 74, 80

Q

Quisling – 45, 50

R

Rákóczi, Francisc II – 118
 Raluca, fiica stolnicului Iurașcu – 132
 Ranke, Leopold von – 69, 81, 126, 127, 128
 Ravita-Gavrońska, Sofia – 72
 Renan, Ernest – 126
 Rezachevici, Constantin – 97
 Ribbentrop, Joachim von – 47, 49
 Richelieu, Armand-Jean du Plessis, cardinal – 115
 Rickert – 6
 Romulus Augustulus – 56
 Rovere – vezi Iuliu II
 Rovere, general – 93
 Russel, Bertrand – 58
 Russo, Alecu – 107, 140

S

Savoia, Eugeniu de – 134
 Seianus – 131
 Seignobos, Ch. – 114, 115, 126
 Shakespeare, William – 67

Sica, Vittorio de – 92
 Simmel – 6
 Simon Petru – vezi Petru, Sfântul
 Sofocle – 67
 Sombart, Werner – 104
 Spengler, Oswald – 33, 106
 Sturdza, Grigore – 99
 Sturdza, Mihai vodă – 99
 Suetonius – 131

Ș

Șaul din Tarsus – vezi Pavel, Sfântul
 Ștefan cel Mare – 134
 Ștefan cel Sfânt – 118

T

Tacit – 28
 Taine, Hippolyte – 33, 126, 135
 Terentius – 69
 Thierry, Augustin – 126
 Thiers, Adolphe – 126
 Tiberiu, împăratul – 130, 131
 Tolstoi – 52
 Traian – 100
 Tucidide – 8, 28, 125, 129

Ț

Țârnolevici, Arsenie – 119

V

Vasile, Mihai D. – 58
 Veyne, Paul – 125
 Vigny, Alfred de – 134
 Vigny, conții de – 134

Vipsania, fiica lui Agrippa – 131
 Voltaire – 28, 38, 125

W

Wagner, Richard – 90
 Walsh, W.H. – 6, 101, 102, 124
 Weber, Max – 6, 43, 55, 78, 102, 103, 104
 Wesendonck, Mathilde – 90
 White, Leslie – 34, 35, 36, 37
 Wilhelm – 35

Windelband – 6
 Wittgenstein, Ludwig – 58
 Wright, Georg Henrik von – 58
 Wundt, Wilhelm – 94

X

Xenopol, Alexandru – 6

Z

Zarathustra – 40

CUPRINS

Introducere	5
I. Ce este Istoria?	11
II. Ce este un „fapt istoric“?	25
III. De ce natură e cunoașterea istorică; comprehensiune sau explicație?	58
IV. Noțiunea de cauză în Istorie	83
V. Cum poate fi circumscrisă noțiunea de adevăr în Istorie?	95
VI. Legătura dintre narațiune și narator; limitele, din această perspectivă, ale obiectivității istorice	123
VII. Cauzele obiective ale relativității Istoriei	130
Indice	147

„Ceea ce voi încerca să arăt în prezenta lucrare e că relativismul asumat de Raymond Aron în subtitlul tezei sale, anume «Eseu despre limitele obiectivității istorice», [...] e încă prea prudent [...]. El se sprijină doar pe inevitabila imperfecțiune a observatorului și a mijloacelor sale de cercetare, când, de fapt, relativitatea fundamentală a sintezei rezultate din munca sa nu ține atât de observator și de mediul său, cât de însuși obiectul studiului său; materia Istoriei nu e stabilă, nu e încremenită, ea e în mișcare; încontinuu prezentul creează trecut, paradox pe care mă voi strădui să-l dovedesc.”

NEAGU DJUVARA

